

Tájékoztatás a levéltári anyag használatának korlátozásáról

Milyen kutatási korlátozásokkal kell számolni?

Állományvédelmi korlátozások

A Magyar Nemzeti Levéltár (a továbbiakban: MNL/levéltár) abban az esetben, ha egy iratról bármilyen másolattal (mikrofilm, síkfilm, fotó, digitális másolat stb.) rendelkezik, az eredeti irat állományvédelmi okokból nem kerül kiadásra és az MNL a másolat kiadásával teljesíti a kutatói kérést. A korlátozás alól a kutató írásbeli kérésére indokolt esetben időszakos felmentést az iratanyag referensének és az iratórzo osztály vezetőjének, illetve egyes esetekben az állományvédelmi szakember javaslata alapján, az Országos Levéltárban őrzött iratanyag esetén az illetékes szervezeti egység vezetője, a vármegyei levéltárakban őrzött iratanyag esetében az adott vármegyei levéltár igazgatója adhat. Az eredeti iratokba való betekintés engedélyezésére például akkor kerülhet sor, ha a rendelkezésre álló másolat nem tartalmaz minden, a kutatáshoz szükséges információt, vagy nem megfelelő minőségű.

Adatvédelmi korlátozások

A személyes adatot tartalmazó levéltári anyagra vonatkozó korlátozás alapvető szabályait a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: Ltv.) 24. §-ának rendelkezései, míg a személyes adat fogalmát és a védelmére vonatkozó alapvető szabályokat a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló EU 2016/679 Rendelet (általános adatvédelmi rendelet) tartalmazzák. A levéltár köteles betartani a személyes adatok védelmére vonatkozó törvényi előírásokat még akkor is, ha a kutatás célja egyébként nem a személyes adatok megismerése és feltárása. **Az általános adatvédelmi rendelet kiemelten védendőnek minősíti az ügynevezett különleges adatokat, amelyek elsősorban a faji vagy etnikai származásra, politikai véleményre, szakszervezeti tagságra, vallási vagy világnézeti meggyőződésre, illetve genetikai adata, természetes személyek egyedi azonosítását célzó biometrikus adata, az egészségügyi adata, és a természetes személyek szexuális életére, vagy irányultságára vonatkoznak.**

Az Ltv. különbséget tesz tudományos célú kutatás, illetve nem tudományos célú kutatás között. Azt, hogy egy kutatás tudományos célt szolgál, valamely tudományos kutatást rendeltetésszerűen folytató, közfeladatot ellátó szerv (pl.: akadémiai intézet, egyetemi vagy főiskolai tanszék, nemzeti könyvtár, múzeum) igazolhatja a támogató állásfoglaláskiadásával (lásd 1995. évi LXVI. törvény 24. § (3)).

A levéltár a tudományos kutatást folytató kutató részére bármely személyes adatot tartalmazó iratot kiadhat, és a kutató a kiadott iratokról másolatot is kaphat, amennyiben a kutató csatolja a támogató állásfoglalást. A személyes adatok nem megfelelő kezelésével, nyilvánosságra hozásával, általában a személyiségi jogok megsértésével kapcsolatos mindennemű felelősség a kutatót terheli. Az Ltv. értelmében **a kutató személyes adatot csak akkor hozhat nyilvánosságra, ha ahhoz az érintett hozzájárult, vagy az a történelmi eseményekről folytatott kutatások eredményeinek bemutatásához szükséges.** A tudományos kutatás során megismert személyes adatok jogszerű felhasználásáról a kutatónak külön formanyomtatvány kitöltésével nyilatkoznia kell.

Aki **nem rendelkezik támogató állásfoglalással, az a személyes adatot tartalmazó iratanyagokat csak az érintett halála után 30 évvel kaphatja meg.** Amennyiben a halál ténye és időpontja nem ismeretes, akkor a születéstől számított 90 év, illetve, ha ez sem ismeretes, akkor az irat keletkezésétől számított 60 év után. Ha a kutatás – a kutató költségére készített – **anonimizált másolattal** is megvalósítható, illetve, ha a kutatáshoz az érintett, vagy annak halála után örököse vagy más hozzátartozója **hozzájárult, a levéltári anyag kiadható.**

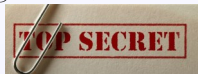
Külföldi kutató – amennyiben a személyes adatok azonos védelmét biztosító ország kutatójáról van szó – **azonos feltételekkel kutathat a levéltári anyagban, mint bármely magyar állampolgár.** A személyes adatokat tartalmazó iratok kutatásához **támogató állásfoglalást kell benyújtania a jogszabályi feltételeknek megfelelő intézménytől.** Ez esetben is csak akkor adható ki anonimizálás nélkül a levéltári anyag, ha országa jogszabályai a magyarországgal azonos módon és mértékben védik a személyiségi jogokat. (Az MNL Kutatási Szabályzatának melléklete tartalmazza ezen országok listáját.)

Az állam-, a szolgálati, az üzleti és a banktitok védelme

A kutatási korlátozások ezen csoportja az üzleti és a banktitok védelmét szolgálja. **Üzleti titoknak** minősülnek a gazdasági tevékenységhez kapcsolódó azon nem közismert

adatai, titkos – egészben, vagy elemeinek összességüként nem közismert vagy az érintett gazdasági tevékenységet végző személyek számára nem könnyen hozzáférhető –, ennél fogva vagyoni értékkel bíró olyan tény, tájékoztatás, egyéb adat és az azokból készült összeállítás, amelynek a titokban tartása érdekében a titok jogosultja az adott helyzetben általában elvárható magatartást tanúsítja, így amelyek megszerzése, közlése, és nyilvánosságra hozatala a szervezet pénzügyi, gazdasági, piaci érdekeit sértheti.

A banktitok a pénzügyi intézményeknél az ügyfelekről őrzött adatokra vonatkozik, beleértve az ügyfelek személyes adatait, továbbá a vagyoni helyzetükkel, üzleti tevékenységükkel, tulajdonosi, üzleti kapcsolataikkal, számlaegyenlegükkel, forgalmával, bankszerződésükkel kapcsolatos adatokat.

Az iratok nem kutathatók az irat keletkezésétől számított hatvan évig az alábbi esetekben:

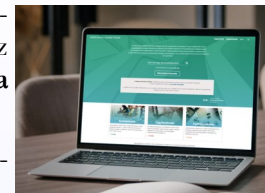
- Hitelintézet jogutód nélküli megszűnése esetén a hitelintézet által kezelt üzleti vagy banktitkot tartalmazó irat ([2013. évi CCXXXVII. tv. 165. § 4. bekezdés](#)).
- Befektetési alapkezelő, kockázati tőkealap-kezelő, tőzsde, központi értéktár, központi szerződő fél jogutód nélküli megszűnése esetén a megszűnt szervezet által kezelt üzleti, illetőleg értékpapírtitkot tartalmazó irat ([2001. évi CXX. tv. 371. § \(1\)-\(5\) bekezdés](#)).
- Biztosító és a viszontbiztosító jogutód nélküli megszűnése esetén a biztosító és a viszontbiztosító által kezelt üzleti titkot tartalmazó irat ([2014. évi LXXXVIII. tv. 147. §](#)).

Az államigazgatási szervek vezetői az iratok keletkezésekor megállapítják, hogy annak információtartalma **állam-, vagy szolgálati titoknak** minősül-e. Amennyiben igen, akkor a minősített adat védelméről szóló 2009. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Titokvédelmi törvényben) előírt módon minősíti azokat és ezt a tényt az iratokra is rávezeti, egyben meghatározza a minősítés érvényességi idejét. Ha a minősítés az iratok levéltárba adása után is fennáll, a minősített irat megtekintésére csak az irat minősítője, illetve annak jogutódja adhat engedélyt. **A kutatónak tehát magától az iratképző szervtől vagy annak jogutódjától kell – közvetlenül vagy a levéltár közvetítésével – engedélyt kérnie az iratanyag kutatására** (a Kutatási szabályzat 3. számú melléklete).

Az állami szervek zavartalan és befolyásolástól mentes működése érdekében a törvény a Magyar Köztársaság szabadon választott országgyűlésének első ülése (1990. május 2.) óta keletkező úgynevezett döntés-előkészítő iratokat a Titokvédelmi törvény előírásai szerinti minősítés mellőzése esetén is nem nyilvánosnak minősíti. Ezekben az iratokban tehát a keletkezéstől számított harminc évig csak az iratképző szerv engedélyével lehet kutatni.

Honnan tudható, hogy kutatási korlátozás vonatkozik az adott iratanyagra?

Az Elektronikus Levéltári Portálon (www.eleveltar.hu) a kikerendő iratanyag (leírási egység) adatlapján az oldal alján az **Engedély szükségessége**, illetve a **Használat korlátozása mező** tartalmazza a korlátozásra vonatkozó információkat:

a) **Korlátozás nélküli** – ekkor szabadon kutatható, kikerendhető (kosárba helyezhető) az iratanyag.

b) **Csak másolatban** – ebben az esetben mikrofilmen vagy fénymásolatban kutatható az iratanyag, eredetiben történő kiadása állományvédelmi okokból csak érdemi indoklás esetében lehetséges. Az engedélyt az MNL Országos Levéltárban őrzött iratanyag esetén a referens javaslatára az illetékes szervezeti egység vezetője a vármegyei levéltárakban őrzött iratanyag esetében az adott vármegyei levéltár igazgatója adhatja meg.

c) **Digitális másolatban** – ebben az esetben digitális másolat formájában kutatható az iratanyag, eredetiben történő kiadása állományvédelmi okokból csak érdemi indoklás esetében lehetséges. Az engedélyt az MNL Országos Levéltárban őrzött iratanyag esetén a referens javaslatára az illetékes szervezeti egység vezetője, a vármegyei levéltárakban őrzött iratanyag esetében az adott vármegyei levéltár igazgatója adhatja meg.

c) **Nem áll rendelkezésre** – ekkor nem kikerendhető online az iratanyag, mert alábontott leírási egységgel bír.

d) **Nem kutatható** – ebben az esetben a Hozzáférési szabályozások adatmezőben található az indoklás.

A kérés leadását követően az érintett tagintézmény vagy a kutatószolgálat munkatársai felkereshetik e-mailben a kutatási korlátozásokat, lehetőségeket illetően.

Kérdéses esetben, kérjük keresse az [érintett intézmény kutatószolgálatát!](#)

Eredményes kutatást kívánunk!

Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára
1014 Budapest, Bécsi kapu tér 2-4.

<https://mnl.gov.hu/>

